

Kam ir vajadzīga reformācija?

Un dažiem, kas sevi uzskatīja par taisniem, bet pārējos nicināja, Viņš stāstīja šādu līdzību:

"Divi cilvēki ienāca templī Dievu lūgt, viens bija farizejs un otrs – muitnieks. Farizejs, nostājies savrup, lūdza tā: Dievs, es tev pateicos, ka neesmu kā pārējie cilvēki – laupītāji, ļaundari, laulības apgānītāji vai arī kā šis te muitnieks; es gavēju divreiz nedēļā un dodu desmito tiesu no visa, ko iegūstu.

Bet muitnieks, attālāk stāvēdams, neuzdrošinājās pat acis pacelt uz debesīm, bet, sitot sev pie krūtīm, sacīja: Dievs, esi man grēciniekam žēlīgs!

Es jums saku: šis nogāja savās mājās attaisnots, bet tas otrs ne, jo katrs, kas pats sevi paaugstina, tiks pazemināts, bet, kas sevi pazemina, tiks paaugstināts."

Lūk. 18: 9–14

Mīļā draudze!

Ja agrāk kādam luterānim jautāja, kas viņš ir, tas parasti atbildēja ar vārdiem: "Es neesmu katolis." Vienmēr, kad bija Reformācijas svētki, luterāņi atcerējās to, kā Mārtiņš Lutērs cīnījās pret katoļu baznīcas mācību par grēku atlaišanu. Tā bija laba izdevība atcerēties to, cik labi ir būt par luterāni, nevis katoli.

Te rodas jautājums, kas tad ir tas, par ko mēs stāvam un pret ko mēs cīnāmies.

Šodienas līdzībā Jēzus stāsta par farizeju un muitnieku, kas atnāk uz templi Dievu lūgt. Es atgādināšu, ka farizeji bija jūdu grupējums Jēzus laikā, kas centās ievērot Dieva gribu visos sīkumos. Viņi ar lielu nopietnību mēģināja izpildīt visas bauslības prasības, sākot no tā, ko un kā viņi ēda un beidzot ar to, ar ko viņi uzturēja attiecības. Ārēji skatoties, varētu teikt, ka šis farizejs bija labs, godājams cilvēks sabiedrībā. Viņš pat darīja vairāk, kā no viņa prasīja, maksājot desmito tiesu ne tikai no saviem ienākumiem, bet arī no tā, ko viņš iegādājās, lai segtu Dievam pienākošo daļu gadījumā, ja iepriekšējais īpašnieks nebija samaksājis desmito tiesu. Mēs to šodien varētu salīdzinātu ar cilvēku, kas sedz sava kaimiņa apkures parādus. Jēzus līdzībā farizejs pateicās Dievam, ka viņš nav tāds kā pārējie cilvēki – laupītāji, ļaundari, laulības apgānītāji vai arī kā tas muitnieks. Varbūt, ka šodien mēs šo lūgšanu mazliet citādi noformulētu: "Labi, ka neesmu homoseksuāls, musulmanis vai dzērājs. Vai vēl labāk, – labi, ka neesmu tik paštaisns kā šis farizejs."

Varētu teikt, ka Jēzus ar šo piemēru mūs grib brīdināt no tā, ka salīdzinām sevi ar citiem, un uzskatām sevi par pārākiem. Galvenais ienaidnieks nav citi cilvēki, tie nav nedz katoļi, nedz farizeji, nedz citādi domājošie, bet tas ir grēks, kas ir mūsos pašos. Augstprātība un paštaisnība var ieviesties galīgi nemanot, daudz ātrāk kā mēs to apzināmies. Tāpēc tā ir tik bīstama.

Bet ar to šī līdzība vēl nav beigusies. Jēzus stāsta, ka muitnieks paliek stāvam pašā aizmugurē, nokaunējies sit sev pa krūtīm un savā izmisumā sauc: "**Dievs, esi man grēciniekam žēlīgs!**" Muitnieki nebija vienkārši valsts ierēdņi, kas laiku pa laikam paņēma kādu kukuli. Tie piederēja pie savas tautas nodevējiem, kas atbalstīja romiešu okupantu varu, izspieda no saviem tautiešiem pēdējo santīmu, lai pildītu Romas valdnieku un savus personīgos naudas makus. Tik tiešām, šim muitniekam bija, ko nožēlot.

Luterāņu baznīcas centrā ir mācība par Dieva žēlastību, ka Dievs pieņem cilvēku bez priekšnosacījumiem. Dieva žēlastība ir dāvana, ko katrs var saņemt, kas Viņam uzticas. Tomēr problēmas rodas tad, kad es vairs nezinu, kāpēc man tāda žēlastība vispār ir vajadzīga. Noteikti, ka mūsdienās tāds muitnieks vispār vairs neietu uz baznīcu, vienkārši tāpēc, ka netic Dievam. Vai arī viņš uzdāvinātu farizejam kādu skaistu

altārgleznu, un viņi abi sēdētu baznīcas pirmajās rindās. Mūsdienās ļoti bieži nav vispārīga sabiedrības nosodījuma pret tiem, kas taisa visādas mahinācijas un krāpšanas. Šeit, Liepājā, piemēram joprojām daudzi uzticas *Metalurga* īpašniekiem, kas pamatīgi ir izsaimniekojuši *Metalurgu* uz savu strādnieku rēķina. Ja vairs nav apziņas par to, ka grēko, tad kāpēc ir vajadzīga Dieva žēlastība? Viss taču ir vislabākajā kārtībā.

Kādreiz ir labi atsaukt atmiņā, kas mēs esam. Evaņģēliski luteriskā Baznīca pieder pie tā sauktajām protestantu baznīcām, kas, pateicoties Mārtiņa Lutera drosmīgajai iniciatīvai, atšķēlās no Romas katoļu baznīcas. Vārds '*protestants*' nāk no latīņu valodas un nozīmē '*dot publisku liecību*'. Tā arī 1529. gadā tie Vācijas firsti, kas atbalstīja reformāciju, deva liecību ķeizara priekšā par savu pārliecību atklātā vēstulē, kur viņi iebilda pret Mārtiņa Lutera vajāšanu un viņa rakstu aizliegumu. No šī notikuma ir cēlies vārds '*protests*', ko mēs arī šodien lietojam, lai apzīmētu to, ka iebilstam pret kādu netaisnību vai aplamu rīcību.

Vēlāk Evaņģēliski luteriskā Baznīca Latvijā ilgu laiku bija saistīta ar vācu baroniem. Tā izpildīja varas funkcijas un vienīgais ienaidnieks, kas bija palicis, bija katoļu baznīca, jo redzēt pašam savus grēkus ir daudz grūtāk, it īpaši tad, kad tev ir dota vara.

Kādreiz baznīcas ļaudis žēlojas, ka mums ir tik mazs atbalsts no valdības puses. Bet es tā pie sevis domāju, – varbūt, ka tas nemaz nav tik slikti. Mēs tādā veidā varam saglabāt savu neatkarību un pacelt savu balsi tad, kad bagātie izmanto savu varu un cilvēkiem tiek darīts pāri. Tā ir lieta, kas mūsu baznīcā pietrūkst. Mēs ļoti daudz runājam par personīgo attīstību un individuāliem grēkiem, bet to kopējo ainu mēs neredzam. Ja Mārtiņš Luters būtu mēģinājis tikai un vienīgi kļūt par labāku cilvēku, viņš būtu turpinājis būt par mūku klosterī, kas ir atradis savu personīgo laimes salīņu Dieva žēlastībā. Bet viņš tā nedarīja. Luters gāja uz ārpusi, vērsās pret grēka zirnekļu tīklu, kas bija pārkļājis visu baznīcu.

No otras puses, skatoties no Jēzus līdzības, mēs varam arī ieraudzīt to, cik ātri kritika pret citu rīcību var pārvērsties par paštaisnību un otra pilnīgu nomelnošanu. Tas ir arī noticis luterāņu attiecībās ar katoļiem, kad viens otru nosauca par velniem un antikristiem. Dievs mums dod pavisam atšķirīgus cilvēkus, ar kuriem mums ir jāsadzīvo. Ne vienmēr tie man patīk, palaikam es uztraucos par viņiem, palaikam ir jārunā skaidra valoda, un tomēr arī viņi paliek Dieva bērni, un galu galā arī es esmu grēcinieks. Par to, kā viens rabīns iemācījās sadzīvot ar vietējo dzērāju, ir šāds stāsts:

Reiz viens rabīns, tas ir, jūdu mācītājs, bija ļoti slims, jebkurā brīdī viņš varēja nomirt. Vietējā ebreju draudze pasludināja, ka visi draudzes locekļi gavēs veselu dienu, lai izlūgtos no Dieva, lai Viņš atceļ viņu rabīnam nāves spriedumu. Tajā dienā, kad visa draudze bija sapulcējusies sinagogā, lai nožēlotu grēkus un lūgtu, vietējais pļēgurs gāja uz ciema krogu, lai sev iegādātos šņabi. Kad cits jūds viņu ieraudzīja un viņam aizrādīja, sacīdams: "Vai tu nezini, ka šodien mums ir gavēnis un ka tev nav atļauts dzert? Kāpēc tu neesi ar visiem pārējiem sinagogā, lai aizlūgtu par rabīnu?"

Tā dzērājs aizgāja uz sinagogu un lūdza: "Mīļais Dievs! Lūdzu atdod mūsu rabīnam veselību, lai es varētu saņemt savu šņabīti!" Rabīns kļuva vesels, un visi to uzskatīja par brīnumu. Rabīns pats to izskaidroja šādi: "Lai Dievs uztur mūsu ciema dzērāju, līdz viņam būs 120 gadu! Jums jāzina, ka Dievs uzklausa viņa lūgšanu, nevis jūsu. Viņš lūdza ar visu savu sirdi un dvēseli!" Āmen!

No mācītāja Mārtiņa Urdzes sprediķu arhīva / 27.10.2013. /